

LUKAS

9:1-48

De uitzending van de twaalf, Jezus' identiteit
en Zijn verheerlijking

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/lukas/9-1-48

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Overzicht van Lukas 9	2 min	4
2	Uitzending van de twaalf en Gods voorziening	4 min	5
3	Gratis dienen en leven van Gods voorziening	3 min	7
4	Integriteit en geld in de bediening	5 min	9
5	Herodes' schuld en geruchten over Jezus	4 min	11
6	Terugkeer van de apostelen en rust	3 min	13
7	Spijziging van de vijfduizend	3 min	15
8	Van de broodrede naar Caesarea Filippi	4 min	17
9	Petrus belijdt Jezus als de Messias	2 min	19
10	Waarom Jezus Zijn messiasschap verborgen hield	4 min	21
11	Jezus' lijden, kruisdragen en Koninkrijk	2 min	23
12	Is de verheerlijking de voorspelde komst?	3 min	25
13	Andere verklaringen voor de komst met kracht	4 min	26
14	De verheerlijking en de tijdsaanduiding	3 min	29

15	Mozes, Elia en Jezus' nieuwe exodus	2 min	31
16	Petrus wil drie tenten bouwen	2 min	32
17	Luister naar Jezus, niet naar Mozes en Elia	3 min	33
18	De bezeten jongen en het ongeloof	2 min	34
19	Geloof bij het uitdrijven van demonen	3 min	35
20	Lijden, onbegrip en ware grootheid	2 min	37
	Om verder te lezen		38

1

Overzicht van Lukas 9

We gaan nu naar het negende hoofdstuk van Lukas. Het meeste van wat in dit negende hoofdstuk staat, is in alle drie de synoptische evangeliën te vinden. We hebben de uitzending van de twaalf voor een kortdurende missie, de reactie van Herodes toen hij het nieuws over Jezus hoorde, en de spijziging van de vijfduizend. Die laatste gebeurtenis heeft niet alleen parallellen in de andere synoptische evangeliën, maar ook in Johannes. Alle vier de evangeliën bevatten dat verhaal. Daarna is Jezus met Zijn discipelen in Caesarea Filippi, volgt de verheerlijking en daarna het vervolg, waarin Jezus van de berg der verheerlijking afdaald en een door een demon bezeten jongen geneest die door zijn vader daarheen was gebracht. Vervolgens voorspelt Jezus Zijn dood en redetwisten de discipelen onderling over wie van hen de grootste is.

Al deze dingen, die in de verzen 1 tot en met 45 plaatsvinden, zijn ook in Markus en Mattheüs te vinden. Interessant genoeg is dit een groot blok materiaal dat alle evangeliën bevatten, gevolgd door een groot blok materiaal dat geen enkel evangelie behalve Lukas bevat. Vanaf hoofdstuk 9, vers 49, en vervolgens de hoofdstukken 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17, tot in hoofdstuk 18, zijn al die hoofdstukken, op enkele zeldzame uitzonderingen na, uniek voor Lukas. Daarmee bedoel ik dat sommige passages daar een tegenhanger hebben, meestal in Mattheüs. Dat kan een parallel zijn, of het kan zijn dat Jezus bij een andere gelegenheid iets soortgelijks zegt. Maar in elk geval is het zelfs voor Mattheüs zeer ongebruikelijk om iets te bevatten wat lijkt op deze gedeelten na hoofdstuk 9, vers 49. Soms noemen mensen dat Lukas' reisverslag, omdat Jezus in dat gedeelte door Judea en Perea reist. Op dat moment is het niet meer zozeer Zijn bediening in Galilea. Maar de eerste 48 verzen bevatten verhalen die bekend zijn doordat we ook Mattheüs en Markus hebben bestudeerd.

Er staat:

2

Uitzending van de twaalf en Gods voorziening

Hij riep Zijn twaalf discipelen bijeen en gaf aan hen kracht en macht over alle demonen, en om ziekten te genezen, en Hij zond hen op weg om het Koninkrijk van God te prediken en de zieken te genezen. En Hij zei tegen hen: Neem niets mee voor onderweg: geen staf, geen reiszak, geen brood, geen geld. Ook mag niemand van u twee stel onderkleden bij zich hebben. En welk huis u ook zult binnengaan, blijf daar en vertrek van daaruit. En als ze u niet zullen ontvangen, vertrek dan uit die stad en schud ook het stof af van uw voeten, tot een getuigenis tegen hen. Zij vertrokken en reisden door alle dorpen, en zij verkondigden het evangelie en genazen overal de zieken.

LUKAS 9:1-6

Dit specifieke verhaal over de uitzending van de twaalf naar deze dorpen om het evangelie te verkondigen en zieken te genezen, met dit soort aanwijzingen over wat ze wel en niet moesten meenemen, is te vinden in Mattheüs 10. Het is een van de uitvoerige redes van Jezus in Mattheüs. Mattheüs bevat vijf redes, en dit is in feite de tweede die Mattheüs heeft, want Mattheüs geeft veel meer informatie over de aanwijzingen die Jezus Zijn discipelen gaf. Hier hebben we betrekkelijk weinig aanwijzingen, terwijl Mattheüs 10 uitgebreide aanwijzingen bevat.

Bij het lezen van Mattheüs 10 wordt echter duidelijk dat sommige aanwijzingen die daar zijn opgenomen, niet bij deze gelegenheid zijn gegeven, maar bij andere gelegenheden. Sommige lijken op dingen die Jezus zei toen Hij de zeventig uitzond. Lukas zal ons daar in hoofdstuk 10 over vertellen, en alleen Lukas vertelt daarover. Sommige aanwijzingen lijken in feite ook afkomstig te zijn uit de rede op de Olijfberg. Mattheüs lijkt dus dingen die Jezus bij andere gelegenheden over soortgelijke onderwerpen zei, samen te brengen tot één preek, onderricht of rede in Mattheüs 10.

Hier geeft Lukas ons heel weinig. Maar een deel van de informatie uit Mattheüs 10 zullen we een hoofdstuk later in Lukas tegenkomen, want alleen Lukas vertelt over de uitzending van de zeventig, en daar zijn de aanwijzingen uitgebreider.

In elk geval zei Jezus tegen Zijn discipelen dat ze niet veel bij zich moesten dragen. Ze mochten niets meenemen voor onderweg: geen stokken, wat gewoon wandelstokken zouden zijn, en ook geen tas, waarmee vermoedelijk een geldbuidel wordt bedoeld. Ze mochten geen brood of geld meenemen, en geen van hen mocht twee onderklederen bij zich hebben. Eigenlijk betekent die tas misschien eerder zoiets als een rugzak, aangezien Hij geld afzonderlijk noemt.

Deze aanwijzingen van Jezus zijn niet noodzakelijk algemene aanwijzingen voor alle christenen in alle tijden wanneer ze op reis gaan. Het waren zelfs geen aanwijzingen waarvan Hij wilde dat ze die later nog zouden opvolgen. In Lukas 22:35 zei Hij tegen Zijn discipelen:

En Hij zei tegen hen: Heeft het u aan iets ontbroken, toen Ik u uitzond zonder beurs, reiszak en sandalen? Zij zeiden: Aan niets.

LUKAS 22:35

Dat is het moment waarover we nu lezen.

En zij zeiden:

Nee, niets.

Toen zei Hij tegen hen:

Hij zei dan tegen hen: Maar nu, laat wie een beurs heeft, hem meenemen, evenzo ook een reiszak. En wie geen zwaard heeft, laat die zijn bovenkleed verkopen en er een kopen.

LUKAS 22:36

Hij gaat verder en spreekt over een zwaard. Dat is iets wat we op het juiste moment zullen moeten bespreken.

Maar hier zegt Hij:

Ik heb jullie eerder zonder die spullen op pad gestuurd, en zowaar, jullie kwamen niets tekort, toch?

Je zou denken dat je, als je zonder geld, zonder eten en zonder extra kleren rondreisde, je zou afvragen hoe je het heel lang zonder die dingen zou moeten redden. Dat doe je niet. Je zult die dingen nodig hebben, maar je zult erop moeten vertrouwen dat God erin voorziet. Dat is Zijn punt.

3

Gratis dienen en leven van Gods voorziening

In Mattheüs 10, wanneer Hij de instructies geeft voor het uitzenden van de twaalf, spreekt Hij erover hoe ze in hun bedieningen over geld moeten denken. Hij zei — en dit staat in Mattheüs 10:5-10 — daar lezen we:

Deze twaalf zond Jezus uit en Hij gebod hun: U zult u niet op weg begeven naar de heidenen en u zult geen enkele stad van de Samaritanen binnengaan, maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël. En als u op weg gaat, predik dan: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Genees zieken, reinig melaatsen, wek doden op, drijf demonen uit. U hebt het voor niets ontvangen, geef het voor niets. Voorzie u niet van goud of zilver of kopergeld in uw gordels, of van een reiszak voor onderweg of twee stel onderkleden of sandalen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waard.

MATTHEÛS 10:5-10

Hij zegt dat je voor God werkt, en God weet wat Zijn arbeiders verdienen. Hij zal voor je zorgen. Als je voor God werkt, is een arbeider zijn voedsel waard. God zal in je behoeften voorzien. Maar let erop dat je niet voor mensen werkt. Je geeft het voor

niets. Je ontvangt van mensen geen salaris. Je vraagt geen geld voor wat je doet.

Je zou denken dat iemand die zonder geld, voedsel of een extra stel kleren van huis vertrekt voor een missie, op zijn minst het recht heeft mensen te vragen om in zijn behoeften te voorzien, om hem iets te geven. Maar Jezus zei:

Genees zieken, reinig melaatsen, wek doden op, drijf demonen uit. U hebt het voor niets ontvangen, geef het voor niets. Voorzie u niet van goud of zilver of koper geld in uw gordels, of van een reiszak voor onderweg of twee stel onderkleden of sandalen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waard.

MATTHEÛS 10:8-10

Hoe moeten we in vredesnaam onder zulke omstandigheden leven? Hij zei:

Blijf in dat huis en eet en drink wat u door hen voorgezet wordt, want de arbeider is zijn loon waard. Ga niet van het ene huis naar het andere huis.

LUKAS 10:7

Wat is het verschil tussen enerzijds de arbeider die van God loon voor zijn werk ontvangt, en anderzijds het voor niets geven? Dit is duidelijk de les die Jezus hun wilde leren. Hij leert hun een les over geloof en financiën, iets wat ze zullen moeten weten. Toen ze die eenmaal hadden geleerd, hoefden ze niet langer onder deze sobere omstandigheden op pad te gaan. Later zei Hij:

Hij zei dan tegen hen: Maar nu, laat wie een beurs heeft, hem meenemen, evenzo ook een reiszak. En wie geen zwaard heeft, laat die zijn bovenkleed verkopen en er een kopen.

LUKAS 22:36

Wanneer Hij later in hoofdstuk 22 spreekt, zegt Hij:

En Hij zei tegen hen: Heeft het u aan iets ontbroken, toen Ik u uitzond zonder beurs, reiszak en sandalen? Zij zeiden: Aan niets.

LUKAS 22:35

Het punt hier is dat Hij wilde dat ze zelf ontdekten dat God voorziet. Ze kunnen op God vertrouwen. Als ze God dienen, zal Hij hun loon betalen. Maar ze mogen er geen geld voor vragen.

4

Integriteit en geld in de bediening

Er is naar mijn mening een enorm verschil tussen een bediening die door giften wordt onderhouden en een bezoldigde bediening. Een bezoldigde bediening betekent dat er een afgesproken bedrag is dat iemand ontvangt om zijn bediening te verrichten. Aangezien het doorgaans om een salaris gaat, is het meestal een organisatie, een gemeente of iets dergelijks die de cheque uitschrijft. Hij ontvangt een salaris van een organisatie en is daarom een dienaar van die organisatie. De arbeider is het loon van zijn werkgever waard. Maar als zijn werkgever een organisatie is, zal hij zo goed als verplicht zijn om het die organisatie naar de zin te maken.

Als God zijn werkgever is, zal God in zijn behoeften voorzien. Hij hoeft niets van een organisatie aan te nemen. God kan op verschillende manieren voorzien. Hij kan manna laten vallen en raven voedsel bij je laten brengen, zoals Hij bij Elia deed. Hij kan mensen in het hart geven om iets te schenken, zoals bij de vrouwen die Jezus met hun bezittingen ondersteunden. Hij vroeg hun daar niet om. Ze vormden niet Zijn raad van bestuur die ieder weekend een salarischeque voor Hem uitschreef. Het waren gewoon vrijgevege mensen die door God bewogen werden om Hem te helpen. Hij ontving alles wat God wilde dat Hij ontving. Hij werkte voor God. Hij kreeg het loon dat God Hem wilde geven.

Zo gaat het in de bediening. Je kunt geen geld vragen voor wat je gratis hebt gekregen. Alles wat we op geestelijk gebied hebben, komt gratis van God. Het is een geschenk van God. Als we het voor niets hebben ontvangen, moeten we het voor niets geven. Dat is wat Hij hun leert. Je hoeft je geen zorgen te maken of God wel voor je zal zorgen. Je hoeft geen geld te vragen om er zeker van te zijn dat je genoeg krijgt. Je hoeft geen geld mee te nemen om er zeker van te zijn dat je niets tekortkomt. God let daarop. Hij weet dat je deze dingen nodig hebt.

Dit lijkt bijna een kwestie van de integriteit van de bediening die Jezus hun probeert bij te brengen. Ze zullen in de bediening werkzaam zijn. Deze uitzending is een evangelisatieactie van korte duur. Uiteindelijk zal Hij hen voorgoed uitzenden. Wanneer Hij weg is, zullen ze naar de hele wereld gezonden moeten worden en soortgelijke dingen moeten doen. Dat hoeft niet per se onder dezelfde strenge voorwaarden of dezelfde beperkingen op wat ze mee mogen nemen, enzovoort. Maar ze mogen beslist nooit geld vragen voor wat ze gratis hebben gekregen.

Tijdens deze evangelisatieactie zullen ze iets ontdekken. Dit is voor hen een oefenmissie en tegelijk een uitbreiding van de verkondiging van het Evangelie aan Israël. De discipelen zullen niet alleen iets verkondigen, maar ook iets leren. Ze zullen leren dat ze op een andere manier kunnen leven, door op God te vertrouwen. Ze zullen leren dat God werkelijk bestaat, en dat als Hij je baas is, Hij je rekeningen zal betalen wanneer je doet wat Hij wil.

Dit is de les die Hij hun laat leren door hun te verbieden dingen mee te nemen. Zoals Mattheüs ons vertelt, mogen ze zelfs geen geld vragen voor hun prediking of voor iets anders wat ze doen, zelfs niet voor genezingen. Niet lang geleden hoorde ik over een bepaalde bediening — ik zal de naam ervan niet noemen — en ik was geschokt. Ze hebben daar ruimtes waar ze zieke mensen uitnodigen om te komen en te bidden om genezen te worden. Ik hoorde dat ze daar geld voor vragen. Ik hoorde zelfs dat ze heel veel geld vragen voor genezing. ‘We bidden om je genezing als je ons dit bedrag betaalt.’ Ik denk dan: nou, zo deed Jezus het niet. Zo deden de discipelen het niet. Ze mochten dat niet eens doen. Ze hadden niet betaald voor het vermogen om te genezen, dus konden ze ook geen geld vragen voor de genezingen. Dit is Gods werk. Je steekt geen geld in je zak voor wat God doet.

Maar zo gaan sommige bedieningen te werk. Ze vragen inderdaad geld voor geestelijke zaken. Naar mijn mening is dit niet alleen verkeerd. Eerlijk gezegd denk ik dat het een gruwel is. Maar dat vind ik dan. En misschien Jezus ook. We zullen zien. Hij leek er ongeveer zo over te denken toen Hij zei:

Deze twaalf zond Jezus uit en Hij gebood hun: U zult u niet op weg begeven naar de heidenen en u zult geen enkele stad van de Samaritanen binnengaan, maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël. En als u op weg gaat, predik dan: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Genees zieken, reinig melaatsen, wek doden op, drijf demonen uit. U hebt het voor niets ontvangen, geef het voor niets. Voorzie u niet van goud of zilver of koper geld in uw gordels, of van een reiszak voor onderweg of twee stel onderkleren of sandalen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waard.

MATTHEÛS 10:5-10

5

Herodes' schuld en geruchten over Jezus

Dus gingen ze eropuit en voerden deze missie uit. Terwijl ze met die missie bezig waren, trokken hun activiteiten en hun boodschap natuurlijk meer aandacht naar Jezus. Naar alle waarschijnlijkheid verkondigden ze Hem namelijk. En Herodes hoorde over Hem. Blijkbaar had hij nog niet eerder van Hem gehoord. Er staat:

Herodes, de viervorst, hoorde al de dingen die door Hem gebeurden. En hij verkeerde in onzekerheid, omdat door sommigen gezegd werd dat Johannes uit de doden was opgewekt, en door anderen dat Elia verschenen was, en door weer anderen dat een van de oude profeten opgestaan was.

LUKAS 9:7-8

Dit waren enkele van de geruchten die over Jezus de ronde deden nu Zijn beweging op gang was. Johannes was inmiddels gestorven. Herodes had hem gedood. Voor zover Herodes wist, kon het dus Johannes zijn die was teruggekomen. Natuurlijk had Herodes dat niet kunnen denken als hij had geweten dat Jezus en Johannes tijdgenoten waren geweest, dat ze tegelijkertijd hadden geleefd en tegelijkertijd hun bediening hadden verricht. Maar blijkbaar had hij tot op dit moment nog niet van Jezus gehoord, en toen was Johannes al dood. Dus zei hij:

En Herodes zei: Johannes heb ik onthoofd. Wie is Deze dan over Wie ik zulke dingen hoor? En hij probeerde Hem te zien te krijgen.

LUKAS 9:9

En hij probeerde Hem te zien.

In een van de evangeliën staat zelfs dat Herodes zei:

Maar toen Herodes het hoorde, zei hij: Dit is Johannes die ik onthoofd heb; die is uit de doden opgewekt.

MARKUS 6:16

Het lijkt er dus op dat Herodes van de verschillende mogelijkheden juist dat gerucht geloofde. Het is vreemd dat hij dat zou doen. Als het Elia of een van de profeten was — twee alternatieve theorieën die de ronde deden — dan zou je de wonderen kunnen verklaren. Elia deed wonderen. De profeten deden wonderen. Johannes de Doper deed geen enkel wonder. Waarom zouden de wonderen van Jezus bewijzen dat Johannes uit de dood was opgestaan en nu wonderen deed? Zoals uitdrukkelijk in het Evangelie van Johannes wordt gezegd, deed Johannes geen wonderen. Elia wel, en de profeten ook.

Als er verschillende mogelijkheden zijn — misschien is dit een profeet, misschien is dit Elia, misschien is het Johannes — wat hoor ik dan? Ik hoor over wonderen. Ik denk niet dat het Johannes is. Dan zou het een van de profeten of Elia zijn. Maar Herodes dacht: nee, het is Johannes. Hieruit blijkt dat Herodes zo dacht omdat zijn geweten

hem geen rust liet over de onthoofding van Johannes. Het is duidelijk dat hij paranoïde is. Hij dacht: 'Ik kom nooit van die man af. Ik heb hem gedood. Hij is weg, maar hij is niet weg. Hij is teruggekomen om mij te achtervolgen.'

Dat hij aannam dat het Johannes was, terwijl er andere, redelijkere veronderstellingen gedaan konden worden en die ook werden geopperd, wijst erop dat hij leefde met een schuldgevoel waardoor hij niet kon vergeten wat hij Johannes had aangedaan. Dus nam hij aan: 'Ik wist het. Ik wist dat hij terug zou komen. Ik wist dat ik nooit meer van die man af zou komen.'

Er staat dat Herodes probeerde Hem te zien. Dit is interessant, want alleen Lukas vertelt ons dat Herodes tijdens het proces tegen Jezus daadwerkelijk de kans kreeg om Jezus te ontmoeten, blijkbaar voor de eerste keer, toen Pilatus Jezus naar hem stuurde. Er staat dat Herodes blij was Hem te zien. Hij wilde Jezus al heel lang zien. Hij had eigenlijk een wonder van Jezus willen zien, maar Jezus kwam hem daarin niet tegemoet. Hij had echter over deze wonderen gehoord en wilde er enkele van zien. Hier horen we voor het eerst dat Herodes er belangstelling voor had ze te zien. Later zien we dat Herodes de kans kreeg om Jezus erom te vragen, maar toen kreeg hij geen wonder te zien.

6

Terugkeer van de apostelen en rust

En toen de apostelen teruggekeerd waren, vertelden zij Hem alles wat zij gedaan hadden. Hij nam hen mee en vertrok, alleen met hen, naar een eenzame plaats bij een stad die Betsaïda heette.

LUKAS 9:10

Ik wil alleen even iets zeggen over de manier waarop dit geografische gebied wordt aangeduid. Het is een afgelegen plek die bij Betsaïda hoorde. Weet je nog waar die bezetene was? Dat was in het land van de Gadarenen of van de Gerasenen. Daarmee werd blijkbaar het onbewoonde gebied bedoeld dat om die steden heen lag of ergens

onder het rechtsgebied van die steden viel. Zo was er ook een afgelegen plek die onder het rechtsgebied van Bethsaïda viel. Hij was niet in de stad. Veel gebieden rondom steden behoorden blijkbaar op de een of andere manier aan die steden toe. Dat zou verklaren waarom het land van Gadara en het land van Gerasa in feite hetzelfde land konden zijn, als er een groter rechtsgebied was waar beide steden onder vielen. Ik grijp hiermee alleen even terug om iets uit te leggen waarover we het eerder hebben gehad.

Vers 11:

Toen de menigte dat merkte, volgden zij Hem. Hij ontving hen en sprak tot hen over het Koninkrijk van God; en hen die genezing nodig hadden, maakte Hij gezond.

LUKAS 9:11

Jezus probeerde daadwerkelijk bij de mensen weg te komen. Toen de discipelen terugkwamen van wat waarschijnlijk een drukke evangelisatietocht was geweest — en hoelang die had geduurd, weten we niet — waren ze waarschijnlijk zowel enthousiast als uitgeput. Hij zei:

En Hij zei tegen hen: Komt u zelf mee naar een eenzame plaats, alleen, en rust wat uit; want er waren er velen die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geen gelegenheid om te eten.

MARKUS 6:31

Een verlaten plaats betekent: geen mensen. Maar de menigten kwamen erachter waar Hij naartoe was gegaan en volgden Hem.

Hoelang het had geduurd, weten we niet, maar ze kwamen waarschijnlijk zowel enthousiast als uitgeput terug. Hij zei:

Laten we even wat rust nemen. Laten we er samen op uitgaan, even op adem komen en naar een rustige plek gaan.

Een verlaten plaats betekent: geen mensen. Maar de menigten kwamen erachter waar Hij naartoe was gegaan en volgden Hem. Je zou misschien denken dat Hij zou zijn blijven proberen hen te ontwijken. Maar toen Hij hen zag aankomen, ontving Hij hen. Hij wilde wat privacy en die kreeg Hij niet. Toch ontving Hij de mensen, genas hen en deed de dingen waarvoor ze gekomen waren. Hij sprak met hen over het Koninkrijk van God.

7

Spijziging van de vijfduizend

Vers 12:

De dag begon te dalen. De twaalf kwamen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Stuur de menigte weg, opdat zij naar de omliggende dorpen en gehuchten gaan om onderdak en voedsel te vinden, want wij zijn hier op een eenzame plaats.

LUKAS 9:12

Deze uitspraak van hen is een verkorte weergave van wat we in andere evangeliën lezen. Jezus zei in feite:

En Hij zei tegen hen: Hoeveel broden hebt u? Ga eens kijken. En toen zij het te weten gekomen waren, zeiden zij: Vijf, en twee vissen.

MARKUS 6:38

Iemand kwam terug — ik denk dat het Andreas was — en zei:

Hier is een jongetje dat vijf gerstebroden en twee visjes heeft, maar wat betekenen die voor zovelen?

JOHANNES 6:9

In Johannes hoofdstuk 6 wordt ons verteld dat Jezus aan Filippus vroeg:

Waar zullen wij brood kopen om deze mensen te eten te geven?

JOHANNES 6:5

Filippus zei dat zelfs tweehonderd penningen niet genoeg zouden zijn om iedereen een klein beetje brood te geven. Dat komt overeen met ruim een halfjaar aan daglonen. Deze dingen worden hier vrij snel overgeslagen en verkort tot eenvoudigweg:

Maar Hij zei tegen hen: Geeft u hun te eten. Zij zeiden: Wij hebben niet meer dan vijf broden en twee vissen, of wij zouden voor al dit volk voedsel moeten gaan kopen.

LUKAS 9:13

Er waren namelijk ongeveer vijfduizend mannen. Maar Hij zei tegen Zijn discipelen: Laat hen gaan zitten in groepen, elk van vijftig.

LUKAS 9:14

Dat was beter hanteerbaar bij het uitdelen van het voedsel en maakte het ook gemakkelijker om te weten wat het totale aantal was. Daarom weten we waarschijnlijk dat het er ongeveer vijfduizend waren. Ze wisten hoeveel groepen van vijftig er waren.

En zij deden dat en lieten allen plaatsnemen. En nadat Hij de vijf broden en de twee vissen genomen had, keek Hij op naar de hemel, en Hij zegende ze, brak ze en gaf ze aan de discipelen om aan de menigte voor te zetten. En zij aten en werden allen verzadigd. Wat zij overhadden van de stukken brood, werd opgeraapt: twaalf manden.

LUKAS 9:15-17

Jezus verschaft het brood, maar Hij geeft het aan de discipelen om het aan de wereld te geven. Zo voorziet Hij natuurlijk ook tegenwoordig in de behoeften van de wereld. Hij is de bron, maar wij zijn de kanalen. Wij zijn degenen aan wie de boodschap van het Evangelie is toevertrouwd, samen met alle zegeningen die God aan de mensheid wil geven. Hij geeft ze aan Zijn discipelen, zodat de menigten in de wereld door hen gezegend en gevoed worden.

8

Van de broodrede naar Caesarea Filippi

En het gebeurde, toen Hij in persoonlijk gebed was, dat de discipelen in Zijn nabijheid waren. En Hij vroeg hun: Wie zeggen de menigten dat Ik ben?

LUKAS 9:18

Hierdoor klinkt het bijna alsof dit meteen na de spijziging van de vijfduizend gebeurde. We weten dat er ondertussen enkele dingen plaatsvonden. Om te beginnen vertellen de andere evangeliën ons dat Hij hun deze vraag bij Caesarea Filippi stelde. Het Evangelie van Johannes vertelt ons dat Hij na de spijziging van de vijfduizend het meer overstak. Zij gingen Hem daar achterna, omdat ze wilden dat Hij hun meer eten gaf. In Johannes hoofdstuk 6 hield Hij voor hen een uiteenzetting over het brood des levens, waardoor de meesten van hen weggingen. Zijn menigte werd in feite aanzienlijk uitgedund. Blijkbaar bleven alleen de twaalf over. Hij zei:

Jezus dan zei tegen de twaalf: Wilt u ook niet weggaan?

JOHANNES 6:67

Petrus zei:

Simon Petrus dan antwoordde Hem: Heere, naar wie zullen wij heen gaan? U hebt woorden van eeuwig leven.

JOHANNES 6:68

Jezus zei:

Heb Ik u, de twaalf, niet uitgekozen? En een van u is een duivel.

JOHANNES 6:70

Nadat de menigte uiteengegaan en in feite teleurgesteld in Hem geraakt was, was Zijn beweging weer geslonken tot twaalf discipelen. Dit wordt soms een keerpunt in de bediening van Jezus genoemd: van het jaar van populariteit naar het jaar van tegenstand. Dit was de ineensstorting van de veldtocht in Galilea, zoals sommige commentatoren het noemen. Over die ineensstorting lezen we hier in Lukas niet, maar wel in Johannes.

In de andere evangeliën lezen we dat Hij Zijn twaalf discipelen meenam naar Caesarea Filippi. Blijkbaar kregen ze eindelijk de privacy waarnaar ze eerder op zoek waren geweest. Caesarea Filippi ligt zo ongeveer buiten het land — of ik denk dat het wel in het land ligt, maar dan helemaal aan de noordelijke buitengrens. Daar bevinden zich in feite de bronnen van de Jordaan. Ik ben er geweest. Het is werkelijk interessant om het water door spleten in de rots uit de grond te zien komen. Het water komt tevoorschijn en wordt de Jordaan. De Jordaan wordt in feite door drie van zulke plaatsen gevoed. Paneas, zoals het tegenwoordig heet, oftewel Caesarea Filippi, zoals het in die tijd heette, is een van de drie plaatsen waar het water uit de grond komt en zich verder stroomafwaarts vermengt met water uit andere, soortgelijke plaatsen. Het wordt de Jordaan, die een machtige rivier is. Dat is bijzonder om te zien.

Veel leraren gaan uitvoerig in op de achtergrond van deze plek. Het was een plaats waar de god Pan door de Grieken was aanbeden. De Romeinen hadden daar Caesar aanbeden. De plaats was naar Caesar genoemd.

Filippus, Herodes Filippus, noemde haar naar Caesar en zichzelf. Filippi kwam van Filippus en Caesarea van Caesar: Caesarea Filippi. Maar het punt is dat deze plek een heidense achtergrond had. Er was daar een grot waar ooit mensenoffers waren gebracht, niet door de Joden maar door heidenen. Men denkt dat dit een veelzeggende achtergrond vormt voor het feit dat Jezus Zichzelf daar als uniek presenteerde te midden van de godheden die op die plek waren aanbeden:

Wie denken jullie dat ik ben?

Daar zou Hij aan Zijn discipelen bevestigen wie Hij was.

9

Petrus belijdt Jezus als de Messias

Lukas vertelt ons niet over de verandering van locatie. Hij zegt alleen dat Jezus aan het bidden was en dat Zijn discipelen bij Hem kwamen. Hij vroeg hun:

Wie zeggen de mensen dat ik ben?

Het antwoord dat zij geven, is precies hetzelfde als wat we in vers 7 en 8 lezen, waar ons verteld werd welke geruchten er over Jezus rondgingen. Ze antwoordden en zeiden:

Zij antwoordden en zeiden: Johannes de Doper, en anderen: Elia, en weer anderen dat een van de oude profeten opgestaan is.

LUKAS 9:19

Dat zijn precies de drie mogelijkheden waarover we in vers 7 en 8 lazen. In Mattheüs voegen ze daar ook Jeremia aan toe. Die valt hier ongetwijfeld onder de aanduiding „oude profeten”. Maar dat Hij Jeremia was, was ook een van de theorieën over wie Hij was.

Het is interessant dat niemand het juiste antwoord gaf. Ook dat is vreemd, want de Joden verwachtten in die tijd echt de Messias. Weet je nog van Simeon, de oude man? Het was algemeen bekend dat God hem had gezegd dat hij de Messias zou zien voordat hij stierf. Het volk Israël verwachtte beslist dat de Messias spoedig zou verschijnen. Zelfs toen Johannes voor het eerst optrad, zeiden de Farizeeën:

Ben jij de Messias?

Hij zei van niet. Ze zeiden:

Ben jij Elia?

Want Elia zou vóór de Messias komen. Hij zei van niet. Maar nu komt de Messias, en niemand oppert de theorie dat Hij de Messias is.

Het is duidelijk dat de menigte min of meer teleurgesteld was geraakt in Jezus. Velen hadden ongetwijfeld gedacht dat Hij de Messias was, of dat Hij het zou kunnen zijn. Maar nu speculeerden ze er niet eens meer over dat Hij de Messias was. Hij was een profeet, Johannes de Doper of Elia. Jezus zei:

Maar wie zeggen jullie dat Ik ben?

Petrus antwoordde en zei:

U bent de Christus van God.

Ook dit is weer een beknoptere weergave. Hij zei:

U bent de Christus, ofwel de Messias, de Zoon van de levende God.

Mattheüs vermeldt enkele uitspraken die Jezus bij deze gelegenheid tot Petrus deed, onder meer over de rots:

En Ik zeg u ook dat u Petrus bent, en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten van de hel zullen haar niet overweldigen.

MATTHEÛS 16:18

enzovoort. Dat gebeurde bij deze gelegenheid. Lukas laat het weg. Mattheüs neemt het op in Mattheüs 16.

10

Waarom Jezus Zijn messiasschap verborgen hield

Hij waarschuwde hen nadrukkelijk en gebod hun dit aan niemand te vertellen. Dat wil zeggen dat ze niemand mochten vertellen dat Hij de Messias was. Dat is interessant. Later kregen ze natuurlijk de opdracht om de wereld te vertellen dat Hij de Messias was. Maar op dit moment wilde Hij niet dat ze dit aan de mensen bekendmaakten. Als mensen dachten dat Hij een profeet was of dat Hij Elia was, mochten ze dat maar blijven denken.

Vertel hun niet dat Ik de Messias ben.

Waarom? Omdat Hij een tijd van zware vervolging inging, en jezelf de Messias noemen betekende dat je onmiddellijke vergeldingsmaatregelen van de Romeinen uitlokte. Er waren veel Joden die beweerden de Messias te zijn, en de Romeinen traden altijd hard tegen hen op. Er waren veel messiassen opgestaan en gekruisigd, omdat messiassen werden beschouwd als populaire oproerkraaiers die opstanden en revoltes tegen Rome aanwakkerden. Dat was wat men van de Messias verwachtte, en dat was wat de valse messiassen altijd beweerden te gaan doen. Ze waren er om het volk ertoe aan te zetten tegen Rome in opstand te komen. Rome was daar niet van gediend. Telkens als er een revolutionair was die beweerde de Messias te zijn en de Joden tegen Rome probeerde te mobiliseren, kwamen de Romeinen met een grote troepenmacht. Ze namen hem gevangen, kruisigden hem en maakten een einde aan zijn beweging. Maar dan stond er weer een ander op.

Als het nieuws zich zou verspreiden dat Jezus de Messias was, zou dat agressieve vervolging door de Romeinen tegen Hem op gang kunnen brengen. Het is interessant dat de Romeinen Jezus niet vervolgden. De Romeinen waren niet bang voor Hem. Zelfs toen Hij gearresteerd en bij de Romeinen gebracht werd, waren het de Joden die

Hem arresteerden en Hem bij de Romein Pilatus brachten. Ze beschuldigden Hem ervan dat Hij zei dat Hij de Koning van de Joden was, dat Hij de Messias was. Pilatus maakte zich daar geen zorgen over. Pilatus zei:

Pilatus zei tegen de overpriesters en de menigten: Ik vind geen schuld in deze Mens.

LUKAS 23:4

Andere mensen beweerden de Messias te zijn, en de Romeinen waren daar bijzonder gevoelig voor. Ze stonden op scherp om achter zulke mannen aan te gaan. Maar toen Jezus door Zijn aanklagers als de Messias werd aangeduid, kon het de Romeinen niets schelen. Pilatus kon het niets schelen.

Waarom was dat zo? Mijn vermoeden — en dit is alleen maar een vermoeden, maar wel een gefundeerd vermoeden — is dat Pilatus waarschijnlijk een bekwaam bestuurder was. Het kan hem niet ontgaan zijn dat Jezus in de tempel onderwijs gaf, menigten in beweging bracht en zieken genas. Op bepaalde momenten sprak iedereen vol geestdrift over Hem. De Romeinen moeten Hem beslist hebben opgemerkt en hadden waarschijnlijk een dossier over Hem. Maar uit hun onderzoek moet zijn gebleken dat Hij niet zo iemand was. Hij was niet het type dat de menigten zou ophitsen en een opstand zou veroorzaken. Hij sprak erover dat je de andere wang moest toekeren:

Ik zeg u echter dat u geen weerstand moet bieden aan de boze; maar wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe;

MATTHEÛS 5:39

Hij zei dat als de Romeinen wilden dat je één mijl met hen meeinging, je twee mijl met hen moest meegaan:

en wie u zal dwingen één mijl te gaan, ga er twee met hem.

MATTHEÛS 5:41

Hij leek precies het tegenovergestelde te zijn van wat die andere messiassen waren. Geen bedreiging voor Rome. Dus toen Jezus voor Pilatus werd gebracht, denk ik dat Pilatus waarschijnlijk een dossier over Hem had, zijn huiswerk had gedaan en dacht: „Dit is geen onruststoker. Dit is niet het soort persoon over wie wij ons zorgen maken, ook al willen de Joden om de een of andere reden dat ik denk dat Hij dat wel is.”

Jezus wilde dus geen aanspraak maken op de titel Messias. Jezus heeft werkelijk nooit in het openbaar gezegd: „Ik ben de Messias.” Hij vertelde de vrouw bij de bron wel dat Hij de Messias was, maar dat was een persoonlijk gesprek. Hij vertelde de discipelen in Caesarea Filippi dat Hij de Messias was. Dat wil zeggen: Hij stemde met Petrus in toen Petrus het zei, maar Hij zei:

Vertel dat niet aan de mensen.

Nergens tijdens Zijn hele bediening zien we Jezus in het openbaar verkondigen dat Hij de Messias is, hoewel Hij dat in besloten kring wel deed.

11

Jezus' lijden, kruisdragen en Koninkrijk

Vers 22 zegt:

Hij zei: De Zoon des mensen moet veel lijden en verworpen worden door de oudsten, overpriesters en schriftgeleerden, en Hij moet gedood en op de derde dag opgewekt worden.

LUKAS 9:22

Dit is de eerste van drie keer dat Jezus dit vóór Zijn dood tegen Zijn discipelen zei. Maar toch kwam het voor hen als een verrassing. Ze dachten dat Hij figuurlijk sprak. Ze wisten niet dat Hij letterlijk sprak. Dus toen Hij zei:

Ik ga sterven, ik zal drie dagen dood zijn en dan zal ik weer opstaan, wisten ze niet wat Hij bedoelde. Het ging langs hen heen. Dit is de eerste keer dat Hij het ronduit tegen hen zegt.

Toen zei Hij tegen hen allen:

Als iemand met mij mee wil gaan, moet hij zichzelf opzijzetten, elke dag zijn kruis dragen en mij volgen. Want wie zijn leven probeert te redden, zal het verliezen, maar wie zijn leven omwille van mij verliest, zal het redden. Wat heeft iemand eraan als hij de hele wereld wint, maar zelf ten onder gaat of verloren raakt? Want wie zich voor mij en mijn woorden schaamt, voor diegene zal de Zoon des mensen zich schamen wanneer hij komt in zijn eigen heerlijkheid, die van zijn Vader en die van de heilige engelen. Maar ik zeg jullie eerlijk dat sommigen die hier staan niet zullen sterven voordat ze het koninkrijk van God hebben gezien.

Nu is deze uitspraak nogal raadselachtig:

En Ik zeg u in waarheid: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven, voordat zij het Koninkrijk van God gezien hebben.

LUKAS 9:27

want ze zijn allemaal gestorven. Dus waar Hij het ook over heeft, het moet gebeurd zijn voordat zij stierven. Het moet tijdens hun leven gebeurd zijn. Maar wat betekent het om het Koninkrijk van God te zien? Of, zoals het Evangelie van Mattheüs het weergeeft in Mattheüs 16, ik denk dat het vers 28 is, zegt Hij:

Voorwaar, Ik zeg u: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in Zijn Koninkrijk.

MATTHEÛS 16:28

Dus iets wat de komst van de Zoon des mensen in Zijn Koninkrijk wordt genoemd, of het zien van het Koninkrijk, gebeurde tijdens het leven van die mensen.

12

Is de verheerlijking de voorspelde komst?

Er is meer dan één theorie over wat Hij bedoelde. Sommigen denken werkelijk dat Hij het over Zijn wederkomst had en dat Hij Zich eenvoudigweg vergiste. Dat is in feite wat Bertrand Russell, de atheïst, dacht. Veel mensen die niet erg veel van de Bijbel weten, denken dat. Waarschijnlijk denken sommige vrijzinnige christenen dat ook. Ik hoor niet zo vaak iets van hen, dus ik weet het niet zeker. Maar er zijn zelfs mensen die zichzelf christen noemen en denken dat Jezus Zich daarin vergist kan hebben. Zij denken dat Hij meende dat Zijn wederkomst binnen die generatie zou plaatsvinden. Dat gebeurde niet, dus maakte Hij eenvoudigweg een vergissing.

Degenen onder ons die niet denken dat Jezus een valse profeet is en die menen dat Hij geen verkeerde voorspellingen deed, moeten vaststellen wat volgens Hem in die generatie, in die tijd, zou gebeuren. Mattheüs, Markus en Lukas vermelden deze voorspelling alle drie, en onmiddellijk daarna vertellen ze alle drie het verhaal van de verheerlijking. Dat is waar we hierna in Lukas 9 bij komen: de verheerlijking. Daar werd natuurlijk de heerlijkheid van Jezus gezien. Jezus werd van gedaante veranderd. Sommigen zeggen dat ze daar iets van Zijn Koninkrijk geopenbaard zagen worden. Misschien. Dat staat niet in het verhaal van de verheerlijking, maar iemand zou kunnen betogen dat dit het geval is. Zij zeggen dat Hij hierop doelde.

Er verstreek tenslotte een hele week tussen deze voorspelling en de verheerlijking, maar geen van de Evangelieën vermeldt iets wat er die week gebeurde. Ze gaan rechtstreeks van de voorspelling naar dit verhaal. Dat doet hen vermoeden dat de evangelieschrijvers dit verhaal met de voorspelling proberen te verbinden, alsof het de vervulling ervan is. Onder evangelischen wordt heel algemeen onderwezen dat de uitspraak van Jezus de verheerlijking voerspelt. Dat is één theorie. Er zijn nog andere mogelijke theorieën.

Deze specifieke uitleg lijkt mij niet sterk, ondanks het feit dat alle evangeliën de voorspelling en het verhaal dicht bij elkaar plaatsen. Dat bewijst niet dat het verhaal de vervulling is. Om te beginnen zei Hij:

Sommigen van jullie hier zullen niet sterven voordat jullie het zien.

Ze leefden allemaal nog toen dit een week later gebeurde. Het is een beetje overdreven als Hij het heeft over iets dat zes of zeven dagen later zou gebeuren. Hij zegt:

Sommigen van jullie zullen niet sterven voordat dit gebeurt.

Naar alle waarschijnlijkheid had Hij net zo goed kunnen zeggen: „Sommigen van jullie zullen niet van overhemd wisselen voordat jullie dat zien”, of: „Sommigen van jullie zullen niet in bad gaan.” Ik weet zeker dat geen van hen vóór die tijd in bad ging. Het klinkt dus alsof het om iets gaat dat wat verder weg ligt.

Bovendien zullen sommigen van hen sterven, maar anderen niet. Tegen die tijd zullen er nog enkele overlevenden zijn. Maar er wordt sterk gesuggereerd dat velen van hen tegen die tijd gestorven zouden zijn. Dat was een week later niet het geval.

13

Andere verklaringen voor de komst met kracht

Nog een reden waarom ik niet denk dat het hierover gaat, is dat Jezus na de berg van de verheerlijking een soortgelijke voorspelling deed. Voor zover ik kan nagaan, lijkt het dezelfde voorspelling te zijn, want in Lukas 21:32 zei Hij:

Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan, totdat alles geschied is.

LUKAS 21:32

De woorden:

De woorden ‘Deze generatie zal niet voorbijgaan’ geven beslist dezelfde informatie als de uitspraak dat sommigen niet zullen sterven. Er zullen enkele overlevenden zijn. Die generatie zal nog niet volledig uitgestorven zijn. Het is hetzelfde tijdsbestek dat Hij eerder noemde.

Waar heeft Hij het over? Kijk naar Lukas 21:27:

En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen in een wolk, met grote kracht en heerlijkheid.

LUKAS 21:27

Deze generatie zal niet voorbijgaan voordat zij dit zien. Dat is in wezen dezelfde voorspelling:

Voorwaar, Ik zeg u: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in Zijn Koninkrijk.

MATTHEÛS 16:28

Aangezien Jezus dat voorspelde in Lukas 21, wat na de verheerlijking komt, voorspelde Hij niet de verheerlijking. Als Hij die in Lukas 21 niet voorspelde, voorspelde Hij die waarschijnlijk ook niet in Lukas 9, waar Hij in iets andere woorden in wezen dezelfde voorspelling doet. Ik denk dus dat Hij verder vooruitkijkt.

Sommigen zouden kunnen zeggen dat Hij naar de dag van Pinksteren verwijst. Het Koninkrijk van God kwam beslist met kracht. In de versie van Markus staat het werkelijk zo:

En Hij zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat er sommigen zijn van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij gezien zullen hebben dat het Koninkrijk van God met kracht gekomen is.

MARKUS 9:1

De kracht kwam op Pinksteren door de Heilige Geest. Het is dus mogelijk dat Hij naar Pinksteren verwijst, naar het Koninkrijk dat toen met kracht kwam. Maar op dat moment was slechts één van hen gestorven: Judas. Hij zei:

sommigen van jullie zullen dan nog niet gestorven zijn maar het klinkt alsof er misschien meer dan één gestorven zou zijn.

Hoe dan ook, we weten het niet. De uitspraak is niet precies, en zelfs evangelische christenen hebben er meerdere theorieën over. Natuurlijk denken sommige mensen dat Jezus een fout maakte. Aangezien er verschillende theorieën zijn waarbij Hij geen fout maakte, is er geen reden om meteen tot die conclusie te springen. Er zijn beslist enkele realistische suggesties voor wat Hij bedoelt.

Zelf denk ik dat Hij verwijst naar de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus. Daarover wordt gesproken als Zijn komst met kracht en ten oordeel, enzovoort. Het is beslist niet Zijn wederkomst, maar het is wel een komst, een komst ten oordeel. Er zijn veel komsten ten oordeel. In de Schrift wordt vaak gezegd dat God ten oordeel komt. Ik geloof dat God in het jaar 70 na Christus ten oordeel kwam over Jeruzalem. Op andere momenten in het Oude Testament kwam Hij ten oordeel over Egypte, Babylon, Assyrië, enzovoort.

Maar deze uitspraak:

En Ik zeg u in waarheid: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven, voordat zij het Koninkrijk van God gezien hebben.

LUKAS 9:27

is vaag. Zelfs evangelische christenen hebben er meerdere theorieën over. Zoals ik al zei, is een van de meest gangbare theorieën dat Hij spreekt over de verheerlijking waarover we hier in de verzen 28 tot en met 36 lezen:

14

De verheerlijking en de tijdsaanduiding

Het gebeurde ongeveer acht dagen na deze woorden dat Hij Petrus en Johannes en Jakobus meenam en de berg opklom om te bidden. En het gebeurde terwijl Hij bad, dat de aanblik van Zijn gezicht veranderd werd en Zijn kleding blinkend wit werd. En zie, twee mannen spraken met Hem; het waren Mozes en Elia. Zij verschenen in heerlijkheid en spraken over Zijn heengaan, dat Hij zou volbrengen in Jeruzalem. Petrus en zij die bij hem waren, waren bevangen door slaap. Toen ze wakker geworden waren, zagen zij Zijn heerlijkheid en de twee mannen die bij Hem stonden. En het gebeurde, toen zij bij Hem vandaan zouden gaan, dat Petrus tegen Jezus zei: Meester, het is goed dat wij hier zijn. Laten wij drie tenten maken, voor U een, voor Mozes een en voor Elia een; hij wist echter niet wat hij zei. Terwijl hij dit zei, kwam er een wolk, en die overschaduwde hen. Zij werden bevreesd toen zij de wolk ingingen. En er kwam een stem uit de wolk, die zei: Dit is Mijn geliefde Zoon, luister naar Hem! En toen de stem geklonken had, bevond Jezus Zich daar alleen. En zij zwegen en vertelden in die dagen niemand iets van wat zij gezien hadden.

LUKAS 9:28-36

Zoals ik al zei, vermelden de synoptische evangeliën dit verhaal allemaal. Interessant genoeg vertellen Mattheüs hoofdstuk 17, vers 1, en Markus hoofdstuk 9, vers 2 ons dat deze gebeurtenis zes dagen na het gesprek in Caesarea Filippi plaatsvond. Zowel Mattheüs als Markus zeggen:

En na zes dagen nam Jezus Petrus en Jakobus en Johannes, zijn broer, met Zich mee en bracht hen op een hoge berg, alleen hen.

MATTHEÛS 17:1

nam Hij deze discipelen mee de berg op. Lukas zegt:

„Ongeveer acht dagen later.” Dit is weer zo’n geval waarin sommige mensen denken een tegenstrijdigheid te vinden, maar in werkelijkheid is het juist het tegenovergestelde van een tegenstrijdigheid. Het is volkomen met elkaar in overeenstemming. Het bewijst ook dat deze mannen niet van elkaar overschrijven, want ze geven dezelfde informatie niet op dezelfde manier weer. Als Lukas Mattheüs en Markus had overgeschreven, zou hij beslist hebben gezegd:

„Zes dagen later.” Maar hij had blijkbaar ook enkele andere bronnen. Iemand herinnerde zich dat het ongeveer acht dagen later was.

Nou, dat was ook zo. Als het na zes dagen was, vond het op de zevende dag plaats, en dat is ongeveer acht dagen later. Hij zegt niet dat het acht dagen later was, maar ongeveer acht, wat daar enige ruimte laat. Zeven of negen dagen liggen allebei dicht bij ongeveer acht dagen. En de andere evangeliën zeggen dat het na 6 dagen was. Dan kom je op de 7e dag uit. Er is hierin dus volmaakte overeenstemming. En toch is het interessant om te zien dat Lukas het verhaal volledig onafhankelijk van de anderen vertelt. Je zou namelijk denken dat hij het gewoon op dezelfde manier zou zeggen als de anderen. Waarschijnlijk hebben sommige andere mensen het wel op deze manier verteld, maar we weten niet wie dat waren. Hij lijkt de informatie in elk geval niet van Mattheüs en Markus te hebben gekregen.

15

Mozes, Elia en Jezus' nieuwe exodus

En Hij nam dezelfde drie mannen, Petrus, Jakobus en Johannes, met Zich mee de berg op. Hij had hen ook meegenomen naar de kamer waar Hij de dochter van Jairo uit de dood opwekte. En blijkbaar vielen ze in slaap, want ze werden wakker, en toen ze volledig wakker waren, zagen ze bepaalde dingen. Om te beginnen was Jezus van uiterlijk veranderd. Zijn gezicht straalde als de zon. Zijn kleding gloeide en schitterde. Er waren daar twee mannen, Mozes en Elia, die met Hem spraken. De discipelen herkenden hen blijkbaar op de een of andere manier, misschien door openbaring. Maar van het gesprek is niets voor ons opgetekend, behalve dat het volgens de tekst ging over Zijn heengaan, dat Hij in Jeruzalem zou volbrengen. Daarmee wordt Zijn dood bedoeld. Maar in het Grieks is het woord „decease” in vers 31 feitelijk het woord „exodus”. Er staat dat ze met Hem spraken over de exodus die Hij in Jeruzalem zou volbrengen.

Nu weten we dat Mozes, een van deze personen, betrokken was geweest bij een exodus: de oorspronkelijke Exodus. Hij leidde de kinderen van Israël. Hij leidde de uittocht uit Egypte. Jezus zou, zoals Mozes hier getuigde, een tweede exodus tot stand brengen. Deze exodus zou natuurlijk behoud zijn. De exodus van het Oude Testament is een voorafbeelding en een schaduw van behoud. En de bevrijding uit de Egyptische slavernij is een voorafbeelding en een schaduw van het feit dat wij gered worden uit de slavernij van de zonde, enzovoort. Jezus bracht dit dus tot stand aan het kruis in Jeruzalem, toen Hij daar stierf. En daarover spraken Mozes en Elia met Hem.

Nu vertegenwoordigen Mozes en Elia de Wet en de Profeten. En voor de Joden zijn Mozes en de wet in wezen synoniem. En wat de Joden betreft, is Elia de voornaamste van de profeten. We hebben hier dus de belangrijkste menselijke vertegenwoordigers van de Wet en de Profeten. Ze zijn hier als het ware om blijkbaar hun goedkeuring aan Jezus te geven.

16

Petrus wil drie tenten bouwen

Petrus droomde dus niet. Pas toen hij en de anderen helemaal wakker waren, zagen ze Jezus stralen en de twee mannen bij Hem staan. Vervolgens staat er in vers 33:

Terwijl ze bij hem weggingen, Dat wil zeggen: het was duidelijk dat Mozes en Elia nu weggingen. Ze hadden een gesprek met Jezus gevoerd, en nu kon Petrus zien dat ze vertrokken. Hij zei:

Meester, het is goed dat wij hier zijn. Laten wij drie tenten maken, voor U een, voor Mozes een en voor Elia een.

LUKAS 9:33

Stel je voor dat je in de eerste eeuw als Jood leefde en bij Jezus was. En dat uitgerekend jij de levende Mozes en Elia te zien kreeg, die al eeuwen dood waren, of al eeuwen weg waren. Wat een ongelooflijk iets. Ze zijn zo ongeveer de grootste beroemdheden die er bestaan. Het is alsof je wordt uitgenodigd om tijd door te brengen met heel beroemde mensen, zoals Billy Graham of anderen van zijn niveau. Iemand die je bewondert, iemand die eigenlijk iedereen bewondert. En jij mocht tijd met hen doorbrengen. Dat zou echt geweldig zijn. Maar als ze dan weggingen, zou je zeggen: „Kunnen jullie niet wat langer blijven?” Petrus wilde Mozes en Elia dus niet zien weggaan. Hoe vaak krijg je zulke mannen nu te zien? Daarom zei hij:

Laten we drie hutten bouwen, om hen daar te houden.

Nu staat er dat hij dit zei omdat hij niet wist wat hij zei. In de versie van Markus staat dat hij niet wist wat hij moest zeggen. Hij zei dus het verkeerde. En soms is het volgens mij beter om niets te zeggen als je niet weet wat je moet zeggen, want anders zeg je uiteindelijk iets wat je misschien niet had moeten zeggen.

17

Luister naar Jezus, niet naar Mozes en Elia

De woorden van Petrus kwamen voort uit onbegrip, omdat hij niet begreep wat er gebeurde. Mozes en Elia waren daar als vertegenwoordigers van de Wet en de Profeten om het stokje aan Jezus over te dragen. De exodus waaraan Mozes had deelgenomen, zou daardoor in het niet vallen tegenover de nieuwe exodus die Jezus zou volbrengen en die de oude zou overschaduwen. Ze waren er niet om te blijven. Ze waren er om hun goedkeuring te geven en daarna afscheid te nemen. En dat deden ze dus. Petrus wilde dat ze allemaal bleven.

En tussen haakjes, er zijn christenen die dat nog steeds willen. Ze willen Mozes, de profeten en Jezus nog steeds allemaal min of meer op hetzelfde niveau plaatsen. Ze willen christen zijn en daarnaast messiaans. Ze willen zich aan de Mozaïsche wetten houden en ze willen al die oude dingen behouden. Die dingen waren er om vooruit te wijzen naar Jezus en Hem te bevestigen. Ze waren er niet om voorgoed te blijven.

Mozes en Elia gingen voorbij. Ze gingen weg. Ze vertrokken. En Petrus wilde hen daar houden. ‘Ga niet weg. Laten we jullie allemaal hier houden: Jezus, Mozes en Elia. Dan zouden we het beste van alles hebben.’ En er daalde een wolk neer. Mozes en Elia waren verdwenen. Alleen Jezus bleef over. En een stem uit de hemel zei:

Dit is Mijn geliefde Zoon. Luister naar Hem.

En de uitspraak „Luister naar Hem” zou een nadrukkelijke terechtwijzing zijn geweest van het idee dat we Mozes, Elia én Hem nodig hebben. Nee, Hij alleen is genoeg.

Luister gewoon naar Hem. Hij is Mijn Zoon. Petrus, je hebt je hele leven naar Mozes en Elia geluisterd. Nu neemt Jezus hun plaats in. Luister nu naar Hem. Naar Mozes en Elia hoef je niet meer te luisteren. De wet is voorbij. De profeten zijn vervuld. Nu is er iets nieuws. Mijn Zoon is hier. Het is tijd om naar Hem te luisteren en niet naar die oude gezagsdragers die vroeger Gods woordvoerders waren. Nu heeft Hij een nieuwe Woordvoerder: Mijn Zoon. Luister naar Hem.

En ze zwegen en vertelden in die dagen aan niemand iets van wat ze hadden gezien. Mattheüs vertelt ons in Mattheüs 16 dat Jezus daar instructies over gaf: ze mochten niemand vertellen wat ze hadden gezien.

18

De bezeten jongen en het ongeloof

Nu vers 37:

Het gebeurde de volgende dag, toen zij van de berg afdaalden, dat een grote menigte Hem tegemoet kwam. En zie, een man uit de menigte riep: Meester, ik bid U, kijk toch naar mijn zoon, want hij is mijn enig kind. En zie, een geest grijpt hem en meteen schreeuwt hij; en hij doet hem zo stuiptrekken dat hij schuim op zijn mond krijgt; hij gaat nauwelijks bij hem vandaan en mishandelt hem. En ik heb Uw discipelen gevraagd hem uit te drijven, maar zij konden het niet. Jezus antwoordde en zei: O ongelovig en ontaard geslacht, hoelang zal Ik nog bij u zijn en u verdragen? Breng uw zoon hier. Terwijl hij naar Hem toe ging, wierp de demon hem tegen de grond en deed hem stuiptrekken. Maar Jezus bestrafte de onreine geest, genas het kind en gaf het aan zijn vader terug.

LUKAS 9:37-42

Jezus had er geen moeite mee om deze demon uit te drijven, en Hij was enigszins ontstemd dat Zijn discipelen dat niet hadden gekund. In het Evangelie van Mattheüs staat dat de discipelen Hem later vroegen:

Toen kwamen de discipelen bij Jezus en zeiden, toen zij alleen waren: Waarom konden wij hem niet uitdrijven?

MATTHEÛS 17:19

Hij zei:

Omdat jullie niet geloven.

In sommige handschriften vervolgt Hij met:

Maar dit soort gaat niet uit dan door bidden en vasten.

MATTHEÛS 17:21

Dat zou in de Textus Receptus staan, maar niet in de Alexandrijnse tekst. Maar alle teksten zijn het erover eens dat Hij zei:

Omdat jullie niet geloven.

19

Geloof bij het uitdrijven van demonen

Hij wijst hen terecht vanwege hun ongeloof. Dat de discipelen het niet konden, kwam doordat ze geen geloof hadden. Waarom hadden ze geen geloof? Ze waren eerder op een missie uitgezonden waarbij ze wel demonen uitdreven. Toen Hij de twaalf uitzond, gaf Hij hun dat gezag. Dit geval moet hen meer hebben geïntimideerd. Er moet iets aan deze demon zijn geweest waardoor hij meer weerstand bood dan andere demonen, en hun geloof verdampte als het ware. Ze hadden er geen enkel vertrouwen in dat dit zou werken, dus schonk de demon geen enkele aandacht aan hen.

Blijkbaar merken de demonen je geloof net zo goed op als God dat doet, en reageren ze er wel of niet op, afhankelijk van hoe groot of klein je geloof is. Er is geloof voor nodig om demonen uit te drijven. Er is geloof voor nodig om gebeden verhoord te krijgen. Er is geloof voor nodig om genezen te worden. Er is geloof voor nodig om behouden te worden. In alle gevallen is geloof vereist. Als je demonen gaat confronteren, kun je maar beter geloof hebben. De discipelen hadden dat niet. Jezus wel.

Zijn boosheid was misschien niet uitsluitend op de discipelen gericht, want in Mattheüs staat feitelijk dat Jezus deze terechtwijzing tegen de man uitsprak, of in elk geval terwijl de man het kon horen. We weten niet precies op wie binnen deze

generatie Hij Zijn pijlen richtte. Misschien op iedereen. De hele generatie was een probleem, met inbegrip van Zijn discipelen.

Maar in Markus had de man tegen Jezus gezegd:

En vaak heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen om hem om te brengen; maar als U iets kunt, wees dan met innerlijke ontferming bewogen over ons en help ons.

MARKUS 9:22

En Jezus zei:

En Jezus zei tegen hem: Als u kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk voor wie gelooft.

MARKUS 9:23

Dus zei de man:

En meteen riep de vader van het kind onder tranen: Ik geloof, Heere! Kom mijn ongeloof te hulp.

MARKUS 9:24

en Jezus dreef de demon uit.

Een van de Evangelieën vertelt ons dat Jezus zag dat er een menigte bijeenkwam, en daarom dreef Hij de demon snel uit. Hij stelde de vader vragen over de situatie. In Markus staat:

En Hij vroeg zijn vader: Hoelang is het al dat dit hem overkomt?

MARKUS 9:21

En de vader zegt:

Van kinds af aan.

Jezus voert dit gesprek en dan ziet Hij dat de menigte bijeenkomt. Om geen opschudding te veroorzaken, beëindigt Hij het gesprek en drijft Hij de demon uit voordat de menigte er is. Jezus probeerde van Zijn bediening geen schouwspel te maken. Hij probeerde de privacy van deze man en zijn zoon zo veel mogelijk te beschermen. Maar Jezus was teleurgesteld dat Zijn discipelen niet meer geloof hadden en de demon niet hadden kunnen uitdrijven.

20

Lijden, onbegrip en ware grootheid

Zij allen stonden versteld van de grootheid van God. Toen zij zich allen verwonderden over alle dingen die Hij deed, zei Jezus tegen Zijn discipelen: Laat deze woorden tot uw oren doordringen, want de Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen van mensen. Maar zij begrepen dat woord niet en het bleef voor hen verborgen, zodat het niet tot hen doordrong. En zij vreesden Hem een vraag te stellen over dat woord.

LUKAS 9:43-45

Dit is niet de eerste keer dat er staat dat ze bang waren Hem ernaar te vragen. Hij had het immers al eerder gezegd en toen begrepen ze het ook niet. Ze begrijpen het niet, maar ze zijn bang om Hem te laten weten dat ze het niet begrijpen. Maar Hij wist het.

Vers 46:

Er ontstond een meningsverschil onder hen over de vraag wie van hen de belangrijkste was. Maar toen Jezus de overweging van hun hart zag, nam Hij een kind en zette dat bij Zich. En Hij zei tegen hen: Wie dit kind ontvangt in Mijn Naam, die ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem Die Mij gezonden heeft. Want wie de minste onder u allen is, die zal belangrijk zijn.

LUKAS 9:46-48

De dingen die we zojuist hebben gelezen, staan ook in de andere twee evangeliën, de andere twee synoptische evangeliën. Ze spreken voor zich, en waar commentaar nodig is, heb ik dat elders gegeven. Ik kan hier niet zo gedetailleerd op ingaan als toen we de andere evangeliën behandelden. Omdat deze dingen al behandeld zijn, zal ik me daar ook niet zo toe verplicht voelen.

Vanaf dit punt zullen we echter meer aandacht aan de details moeten besteden, omdat we deze dingen niet in de andere evangeliën hebben behandeld. Ze staan daar niet in. Vanaf vers 49 volgt er lange tijd materiaal dat alleen in Lukas voorkomt. Dit is een natuurlijk punt om te stoppen, al is het geen hoofdstukindeling. Op dit punt onderbreken we ons commentaar. We komen terug bij dit materiaal dat alleen in Lukas voorkomt.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Lukas 9:1-6
- Lukas 22:35
- Lukas 22:36
- Mattheüs 10:5-10
- Mattheüs 10:8-10
- Lukas 10:7

- Lukas 9:7-8
- Lukas 9:9
- Markus 6:16
- Lukas 9:10
- Lukas 9:11
- Markus 6:31
- Lukas 9:12
- Markus 6:38
- Johannes 6:9
- Johannes 6:5
- Lukas 9:13
- Lukas 9:14
- Lukas 9:15-17
- Lukas 9:18
- Johannes 6:67
- Johannes 6:68
- Johannes 6:70
- Lukas 9:19
- Mattheüs 16:18
- Lukas 23:4
- Mattheüs 5:39
- Mattheüs 5:41
- Lukas 9:22
- Lukas 9:27
- Mattheüs 16:28
- Lukas 21:32
- Lukas 21:27
- Markus 9:1
- Lukas 9:28-36
- Mattheüs 17:1
- Lukas 9:33
- Lukas 9:37-42
- Mattheüs 17:19
- Mattheüs 17:21

- Markus 9:22
- Markus 9:23
- Markus 9:24
- Markus 9:21
- Lukas 9:43-45
- Lukas 9:46-48

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.